Slovak University of Technology in Bratislava Faculty of Informatics and Information Technologies

Počítačové a komunikačné siete

Zadanie 2: komunikácia s využitím UDP protokolu

Petra Miková

Contents

Návrh riešenia	1
Vlastná hlavička	1
Sekvenčný diagram	2
Slovný opis fungovania programu	3
Server	3
Klient	3
Komunikácia	3
Keepalive (udržiavanie spojenia)	3
ARQ metóda Selective Repeat	3
Checksum	4
Opis častí zdrojového kódu	4
Zmeny oproti návrhu	5
Sekvenčný diagram	5 <u>s</u>
Opis implementácie	6
Reprezentácia hlavičky (packetu)	6
Client side	6
Server side	7
Pomocné funkcie	7
Použité knižnice	7
Testovací scenár	8
Wireshark	8
7áver	10

Návrh riešenia

Vlastná hlavička

Flag	Počet fragmentov	Poradie	CRC		Dáta
1B	3B	3B	4B		
Dáta		Názov súboru			
<1461B		premenlivé			

Flag (1B): udržiava informáciu o odosielanom packete

- 1: nadviazanie spojenia
- 2: keep alive
- 3: prenos dát (správa)
- 4: prenos dát (súbor)
- 5: správny packet s dátami
- 6: nesprávny packet s dátami (chyba v CRC)
- 7: ukončenie spojenia

Počet fragmentov (3B): udržiava informáciu o počte packetov s dátami, ktoré sa budú posielať Keďže chceme vedieť posielať 2MB súbor, musíme pre toto pole v hlavičke mať takú veľkosť, aby to bolo možné, aj keby klient chce dáta fragmentovať po jednom byte. Ak by to takto bolo, na prenesenie 2MB súboru by sme potrebovali 2^21 fragmentov – z čoho vyplýva že pre toto pole potrebujem 3B.

Toto pole je inicializované iba v inicializačnom packete o tom že sa budú prenášať dáta.

Poradie (3B): udržiava informáciu o poradí packetu odosielaného fragmentu Toto pole je inicializované len pri prenose packetov s dátami.

CRC (checksum) (4B): udržiava informáciu o zvyšku po delení CRC metódou Za použitia CRC-32 algoritmu bude táto hodnota o veľkosti 4B, takže toľko dáme aj pre toto pole do hlavičky.

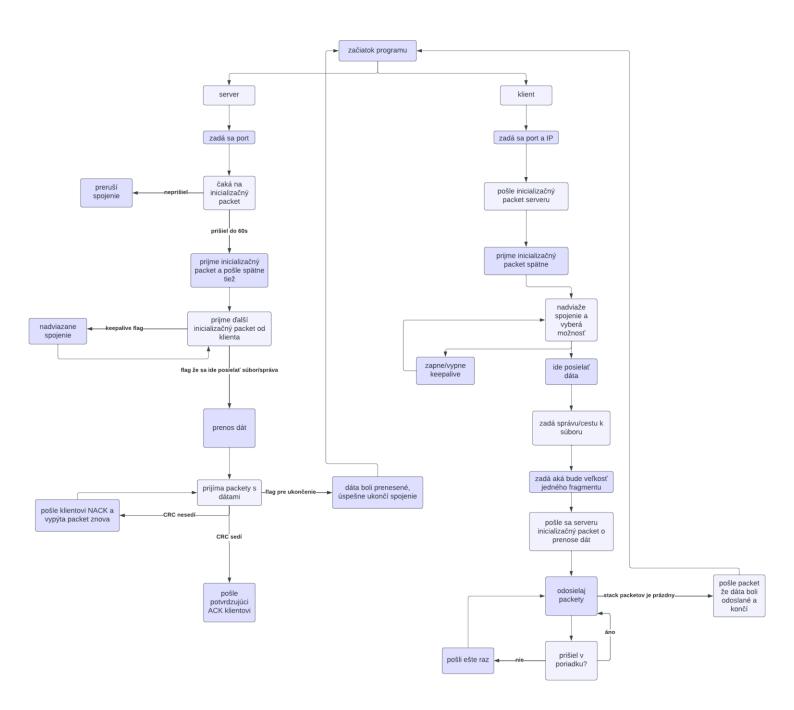
Dáta (<1461): udržiava samotné odosielané dáta

Keďže nechceme, aby došlo k fragmentácii na linkovej vrstve, maximálna veľkosť dát (teda jedného fragmentu) v packete musí byť 1500B – 20B (IP hlavička) – 8B (UDP defaultna hlavička) – 11B (moja hlavička) = 1461B. Tých 1500B je hodnota, ktorá predstavuje veľkosť dátovej časti v Ethernete.

Názov súboru: udržiava názov súboru ktorý sa bude posielať Toto pole je inicializované len pri inicializačnom packete o tom že sa bude odosielať súbor.

Sekvenčný diagram

V tejto časti ukážem sekvenčný diagram fungovania programu. Na oboch uzloch je taktiež užívateľ schopný spraviť zmenu rolí, tam teda proces po výmene zostáva rovnaký. Tento proces fungovania sa samozrejme pri finálnej verzii môže zmeniť.

Slovný opis fungovania programu

Server

Vytvorím si server socket a nabindujem doň zadaný port. Zároveň si zadefinujem timeout, dokedy čakám na inicializáciu spojenia zo strany klienta. Ak od klienta príde inicializačný packet na nadviazanie spojenia, prijmem ho a pošlem mu ho spätne taktiež. Ak tento packet do 60 sekúnd nepríde, uzatváram spojenie s chybou nadviazania spojenia. Inak teda čakám na ďalší inicializačný packet od klienta, kde nám môže prísť buď požiadavka o keepalive, zmena funkcie, ukončenie, alebo teda už samotný prenos dát. Ak sme dostali ukončovací packet, uzavrieme spojenie.

Klient

Vytvorím si klient socket a vložím doň zadaný port a IP adresu. Pošlem serveru inicializačný packet a spätne prijmem taktiež jeden od serveru, kde čakám na inicializáciu z jeho strany. Ak k nej teda došlo, nadväzujem spojenie a to zaslaním inicializačného packetu s možnosťami, ktoré som už spomenula vyššie. Ak teda iniciuje klient prenos dát, začína komunikácia.

Komunikácia

Od klienta sa vypýta aký typ dát chce odosielať (správa/súbor), samotné dáta, a akú veľkosť fragmentu v jednom packete chce odosielať. Taktiež má možnosť si vybrať, či chce do prenosu zahrnúť aj chybné packety.

1. Posielanie dát ARQ metódou Selective Repeat (client side)

V loope, ktorý končí až keď máme zásobník packetov prázdny, posielam fragmenty. Pre každý packet s fragmentom sa vypočíta CRC a posiela sa tento dátový packet serveru. Na základe odpovedí od serveru kontrolujeme, či všetky packety došli v poriadku, a ak nie, tak tie chybné posielame znova. Ak sa všetko úspešne odoslalo, pošleme serveru inicializačný packet o ukončení komunikácie. Metóda Selective Repeat bude opísaná hlbšie vo vlastnom odseku.

2. Počúvanie dát zo strany servera (server side)

Znova v loope počúva a prijíma od klienta packety s dátami, kde rozhoduje či sú dobré alebo chybné (na základe toho že si na svojej strane vypočítava CRC a porovnáva ho s tým prijatým. Ak bol packet dobrý, posiela potvrdzujúci packet o úspešnom prenose fragmentu (ACK), a ak nie, posiela packet o chybnom packete (NACK) a žiada opätovné zaslanie. Ak server prijme ukončovací packet, pošle taktiež jeden spätne a ukončuje komunikáciu.

Keepalive (udržiavanie spojenia)

Ak si klient vyberie možnosť keepalive, bude sa každých 15 sekúnd posielať packet s flagom keepaliveu serveru, ktorý pre udržanie spojenia musí odpovedať naspäť. Ak odpoveď nedôjde, klient dedukuje ukončenie spojenia. Tak isto na strane servera, ako som už vyššie spomínala, mám nastavený timeout pri začiatku spojenia, kde ak do 60 sekúnd nedôjde zo strany klienta inicializačný packet, server ukončuje spojenie. Spojenie môže do tretice zaniknúť ešte explicitným ukončením zo strany klienta.

ARQ metóda Selective Repeat

Pri tejto metóde retransmittujeme len nesprávne packety, správne sa naďalej klasicky prijímajú a ukladajú do bufferu. Pre eventuálne prijatie fragmentovaných dát v správnom poradí si potrebujeme pre každý packet ktorý prenáša fragment dát udržiavať v hlavičke poradie fragmentu. Pri prijatí správneho packetu posiela server ACK, pri prijatí chybného posiela NACK, teda vieme jednoducho na strane klienta vidieť ktoré packety potrebujeme poslať znova. Samotná metóda funguje tak, že je zadefinované sliding window s určitou veľkosťou a poradie packetov usporiadane zostupne, a ak klient všetky packety z okna odoslal, server posiela ACK/NACK o tom packete, ktorý došiel ako prvý a

posúva okno o jeden index vľavo. Ak máme chybný packet, server pošle teda spomínaný NACK a klient pošle naspäť LEN tento jeden packet (na rozdiel od iných metód).

Checksum

Checksum je v skratke kontrolný súčet packetu s dátami hovoriaci o tom, či nedošlo k chybe pri prenose. V mojej implementácii som sa rozhodla použiť metódu CRC. CRC pracuje na bitovej úrovni a využíva predom definovaný polynóm na vytvorenie checksumu takým spôsobom, že aj samotné dáta berie ako polynóm a týmto preddefinovaným ho vydelí. Modulo z tohto delenia sa ukladá ako checksum. Generuje sa z hlavičky a dát na strane klienta, ale aj na strane serveru, ktorý následne kontroluje a porovnáva svoj vypočítaný a prijatý checksum od klienta. Na základe tohto vie rozpoznať chybné packety. V implementácii budem chybné packety mockovať tak, že nejakým spôsobom pozmením výsledný checksum na strane klienta.

Opis častí zdrojového kódu

Keďže je moja implementácia ešte len work in progress, priblížim aspoň jej hlavnú štruktúru. Na reprezentáciu svojej hlavičky používam triedu custom_packet, v ktorej mám rovno aj metódu na spracovanie informácii do bytovej podoby. Celá implementácia je realizovaná v programovacom jazyku Python.

```
class custom packet:
   def init (self, flag, number of fragments=None, fragment order=None,
       self.number of fragments = number of fragments
       self.fragment order = fragment order
       self.filename = filename
        flag bytes = struct.pack('!B', self.flag)
       number of fragments bytes = struct.pack('!BBB',
                                                self.number of fragments)
if self.number of fragments is not None else b''
       fragment order bytes = struct.pack('!BBB', self.fragment order) if
self.fragment order is not None else b''
       crc bytes = struct.pack('!I', self.crc) if self.crc is not None
       filename bytes = self.filename.encode('utf-8') if self.filename is
       data bytes = self.data if self.data is not None else b''
       return flag bytes + number of fragments bytes +
fragment order bytes + crc bytes + filename bytes + data bytes
```

Čo sa týka zvyšku kódu, pri počiatočnom výbere klient/server sa spustí funkcia s obdobným menom ktorá je hlavná a v ktorej sa vykoná inicializácia spojenia. To ak je úspešné prechádza sa do podfunkcíí ktoré už reprezentujú dekódovanie ďalších odoslaných packetov a následne aj funkcie pre prenos dát na oboch stranách. Z knižníc využívam pre hlavnú funkcionalitu socket. Podrobný opis metód a knižníc uvediem vo finálnej dokumentácii.

Zmeny oproti návrhu

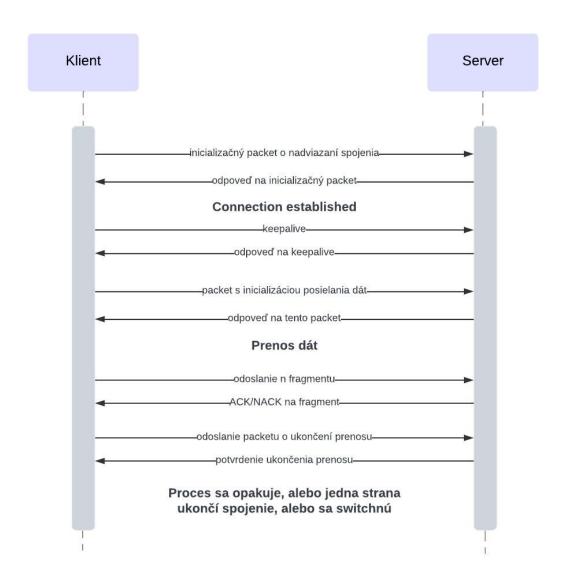
- 1. pridala som dva nové flagy a jeden pôvodný poupravila
  - 7 ukončenie prenosu dát

Pridané:

- 8 switch request
- 9 ukončenie spojenia (vyžiadaním jednej zo strán)
- 2. v pôvodnom návrhu som mala keepalive odosielaný každých 15 sekúnd, vo finálnej implementácii som to zmenila na **5 sekúnd** ako je v zadaní
- 3. pridaný správny **sekvenčný** diagram

Sekvenčný diagram

V diagrame je zobrazený základný postup pri prenose dát. Ak ide o vykonanie switchu namiesto prenosu, tak sa z jednej strany pošle flag že sa má vykonať switch a druhá strana naň odpovedá. Tak isto ak chce jedna strana explicitne skoončiť, pošle sa z jej strany packet s flagom o ukončení a druhá strana to prijme a skončí tiež. Prenos dát pomocou mnou zvolenej metódy ešte bude vyobrazený vo vlastnej časti.

Opis implementácie

Reprezentácia hlavičky (packetu)

Na reprezentáciu využívam classu custom_packet, ktorá už bola zobrazená v návrhu.

Client side

Opis toho, aká logika sa využíva na strane klienta, už bol spomínaný v návrhu riešenia a táto logika sa nemenila. Opíšem teda aké funkcie vo svojej implementácii využívam a na čo slúžia.

1. Funkcia client

Do tejto funkcie sa dostávame hneď po výbere možnosti z menu. Zadáva sa tam požadovaný port a IP a establishuje sa spojenie so serverom.

2. Funkcia client after init

V tejto funkcii sa zapne keepalive až do doby pokým sa uživateľ nerozhodne posielať dáta. V tomto prípade sa odošlú dáta a keepalive sa po prenose znova naspäť zapne. Uživateľ má viacero možností: poslať správu, súbor, vykonať switch, alebo skončiť. Pri switchi sa zmena vykoná až keď server súhlasí taktiež, inak rola ostáva nezmenená.

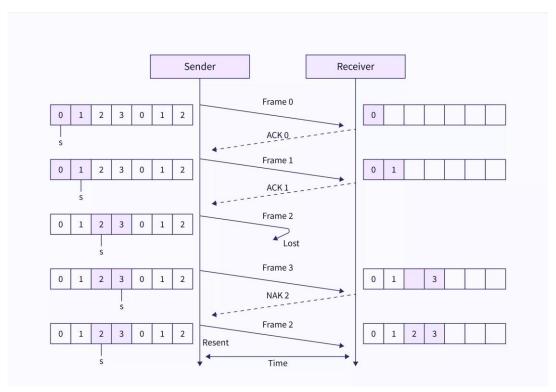
3. Funkcia data process client

Tu sa zadáva veľkosť fragmentu a správa/nahrá sa súbor a vypočíta sa koľko fragmentov sa bude odosielať. Následne sa už prechádza do funkcie, kde sa celý prenos vykoná. Taktiež si vie uživateľ povedať, či a koľko chybných fragmentov chce odoslať.

4. Funkcia selective_repeat_arq

V tejto funkcii sa vykonáva teda už samotný prenos dát pomocou metódy Selective Repeat s veľkosťou okna 4, ktorá sa samozrejme prispôsobí ak je fragmentov menej.

Na ukážku, Selective Repeat funguje takto:

Zdroj: https://www.scaler.com/topics/computer-network/selective-repeat-arq/

Prvotne sa teda zo strany klienta odšlú všetky fragmenty z okna, a po tomto sa okno o jedno posunie a už sa od servera očakáva ACK/NACK z úplne prvého odoslaného fragmentu. Teda napr sa odošlú prvotne 4 fragmenty s indexom 0,1,2,3 a server odpovedá na fragment 0 a následne sa okno posunie o jedno a klient odošle fragment s indexom 4 a očakáva odpoveď na 1tku. Ak dostane NACK, tak pošle hneď znova ten fragment ktorý bol chybný. Toto sa deje až dokým nám nedôjdu fragmenty na odoslanie, tie keď dôjdu tak už sa len počúva a prijímajú sa ACKY/NACKY, resp ak tuto dôjde NACK tak sa pripíše chybný fragment znova do buffera a pošle sa znova až dokým buffer fragmentov na odoslanie nie je prázdny. V tejto funkcii sa taktiež počíta CRC na celý packet, kde ak chceme poslať chybný fragment, vypočítané CRC sa vydelí dvoma.

5. Funkcia flag check

Ide už len o pomocnú funkciu pre prenos dát kde sa handlujú flagy z prijatých packetov od servera a teda vykonávajú sa potrebné kroky opísane v predošlom odseku podľa toho či došiel ACK alebo NACK.

Server side

Tak ako pri klientovi, aj tu opíšem funkcie z mojej implementácie pre stranu servera.

6. Funkcia server

Do tejto funkcie sa prechádza hneď z menu. Zadá sa port a program sa snaží nadviazať spojenie s klientom. Ak sa to podarí, prechádza program ďalej, inak končí.

7. Funkcia server_after_init

Tu sa počúva výber od klienta alebo má server možnosť ukončiť spojenie. Ak nekončí, prijíma a posiela odpovede na keepalive od klienta a zároveň čaká či sa klient rozhodne poslať dáta, ukončiť spojenie, alebo vykonať switch. Ak sa idú prenášať dáta, server pokračuje do funkcie kde sa budú tieto packety s dátami počúvať.

8. Funkcia data_process_server

Tu sa teda prijme koľko fragmentov má dôjsť, a dokým nemáme počet prijatých korektných fragmentov rovných tomuto číslu, dovtedy server počúva a posiela odpovede. Vo while loope sa teda prijme packet od klienta s dátami a spraví sa check CRCčka, či to sedí. Ak CRC sedí, fragment sa prijme a odošle sa ACK. Ak nie, odošle sa NACK s požiadavkou odoslať fragment znova. Ak server prijme od klienta packet s flagom o ukončení prenosu dát, prechádza k spracovaniu odoslanej správy/súboru. Nakoniec sa správa vypíše, alebo sa vypíše cesta k priajtému súboru. V tejto časti má server taktiež možnosť si vypýtať switch rolí.

Pomocné funkcie

V svojej implementácii taktiež používam zopár pomocných funkcií.

parse_packet: tu sa rozparsujú bity z packetu do premenných na základe toho o aký packet sa jedná. **unpack_bytes:** ide len o pomocnú funkciu pre parsovanie

is_fragment_correct: počítanie CRC na strane klienta pre kontrolu správnosti fragmentu od klienta **send_keepalive**: funkcia ktorá sa spúšťa v threade po inicializácii spojenia, klient tam počúva odozvu servera na keepalive ktoré odoslal. Handluje sa tam neočakávane ukončenie spojenia ak server nepošle odozvu na keepalive.

Použité knižnice

Používam copy pre vytvorenie deepcopy zopár arrayov, math pre zaokrúhlenie pri výpočte fragmentov ak nevyjde presné číslo, os pre ukladanie súboru a pracovanie s cestami, random pre výber chybného fragmentu, socket pre základnú funkcionalitu komunikácie, struct pre prácu s

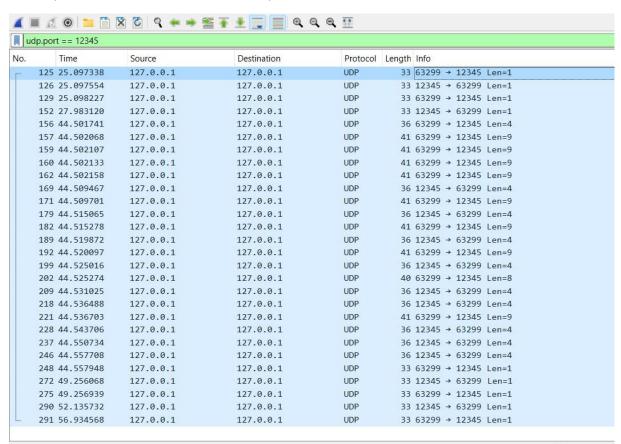
bytami, threading pre vytvorenie threadu na keepalive a taktiež time pre nastavenie intervalu pri keepalive, a z binascii využívam CRC32 funkciu.

Testovací scenár

Vykonám test na localhoste s odoslaním správy Ahoj, fungujem! po fragmentoch o veľkosti 2 s tým, že jeden packet sa odošle chybný.

Wireshark

Takto vyzerá celá komunikácia. Zvolila som port 12345.

Prvé dva packety sú inicializačné s flagom 1:

Hneď na to sa začína posielať keepalive s flagom 2, v tomto prípade sa stihlo poslať raz až dokým si klient nevybral možnosť poslať správu.

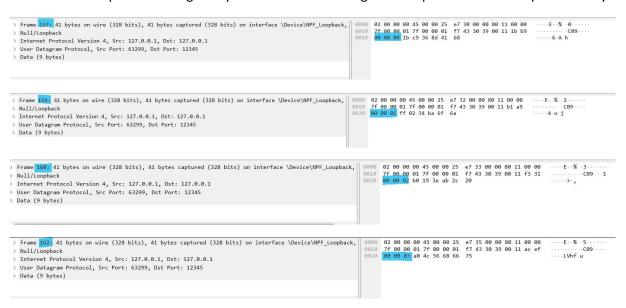

Po tomto sa teda zo strany klienta odoslal packet s flagom 3, ktorý hovorí, že sa ide odosielať správa. Taktiež v sebe udržiava informáciu o tom koľko fragmentov sa bude posielať, v tomto prípade 8. Hneď po tomto začína už samotný prenos dát

Prenesú sa teda prvotné 4 fragmenty z definovaného sliding window podľa Selective Repeat metódy.

Po tomto sa od severa prijíma prvý ACK na fragement 0. ACK nesie flag 5, NACK nesie flag 6.

Okno sa posúva a posiela sa ďalší fragment, teraz číslo 4.

Pokračuje sa rovnakým spôsobom (nebudem tu prikladať všetky screenshoty), až dokým nedôjde náhodou k prijatiu NACKu. V našom prípade teda chybný fragment bol 4.

Po prijatí tohto sa prijme ďalší ACK, a hneď na to sa posiela tento vyžiadaný packet ktorý bol chybný.

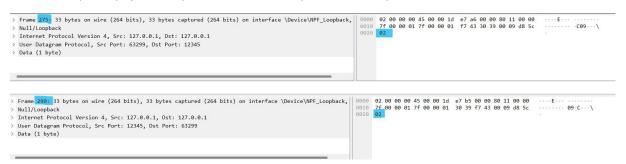
Ďalej už len pokračuje posielanie ďalších fragmentov a prijímanie ACKov. Ak toto bolo dokončené, klient posiela serveru upovedomenie s flagom 7, že sa prenos skončil.

Server mu odpovedá.

Znova sa zapne a prijíma keepalive do ďalšieho výberu zo strany klienta.

Klient poslal ukončovací packet s flagom 9, server ho len prijme a spojenie sa uzatvára na oboch stranách.

Záver

Zadanie hodnotím ako veľmi zaujímavé a náučné na pochopenie problematiky komunikácie po sieti. Podarilo sa mi naimplementovať všetko z požiadavok a funguje to ako na localhoste tak aj na dvoch PC, samozrejme pri vypnutí firewallu. Komunikáciu dokážem korektne odchytiť aj pomocou Wiresharku, kde pekne vidno presný postup spojenia a prenosu dát.